

عقل کودک تنها با چشیدن طعم آزادی کامل می‌شود

یک پژوهشگر دینی با تبیین حدیث نبوی(ص) پیامون سه دوره تربیتی فرزند تأکید کرد: اساسی ترین مرحله در بهداشت روح و روان کودک آزاد گذاشتن اوست. بگذاریم کودک خودش به مرور رشد و تجربه کند، عقل کودکان فقط با چشیدن طعم آزادی است که کامل می‌شود.

یک پژوهشگر دینی با تبیین حدیث نبوی(ص) پیامون سه دوره تربیتی فرزند تأکید کرد: اساسی ترین مرحله در بهداشت روح و روان کودک آزاد گذاشتن اوست. بگذاریم کودک خودش به مرور رشد و تجربه کند، عقل کودکان فقط با چشیدن طعم آزادی است که کامل می‌شود.

به گزارش خبرگزاری مهر، حجت‌الاسلام والمسلمین آقایی در نهمین جلسه از سلسله مباحث «تربیت اسلامی در آیینه روایات» که روز یکشنبه 28 اردیبهشت در مسجد هفتاد دو تن مجموعه فرهنگی شهدای انقلاب اسلامی «سرچشمه» برگزار شد، در ابتدا با اشاره به جلسه گذشته، به یادآوری دو حدیث از پیامبر(ص) در خصوص تربیت پرداخت و گفت: در حدیث اول "الناس کالمعادن" والدین باید با نگاه تکریم و احترام به تربیت فرزندانشان بپردازند همچنین در حدیث دوم "کل مولود یولد علی الفطره" این حدیث بر مبنای حدیث اول بوده که فرزندان ما معادنی از طلا و نقره هستند. آنها می‌توانند از نظر معنوی و الهی شکوفا شوند. این دو حدیث نازل هستند به نگرش‌های تربیتی و باید مریبان و والدین با نگاه تکریم و کشف واقعیت به این دو حدیث نگاه و عمل کنند.

آقایی افزود: در این جلسه حدیث دیگری از پیامبر(ص) نقل خواهد شد که هم نگرش‌ها، واقعیت‌ها و روش‌های تربیتی از آن استخراج می‌شود. این حدیث از کتاب شریف مکارم الاخلاق صفحه 55 استخراج شده است، اما در کتاب‌های دیگری همچون بحار الانوار و دیگر منابع دینی و مذهبی هم عنوان شده است. حضرت محمد (ص) می‌فرمایند: "الولدُ سَبْعُ سِنِينَ وَ عَبْدٌ سَبْعَ سِنِينَ وَ وَزِيرٌ سَبْعَ سِنِينَ." "فرزند در 7 سال ابتدای عمرش آقا است و در 7 سال دوم به مانند یک بنده و در 7 سال سوم مانند یک وزیر است. اگر فرزند شما خوب تربیت شود در پایان این سه دوره باید به سوی فطرت اصلی خودش که همان فطرت الهی است حرکت کند، اما اگر چنین نشد و شما از او راضی نبودید او را رها کنید زیرا که شما کار خودتان را انجام داده‌اید و دیگر کار چندانی در تربیت برای او ساخته نیست.

معاون فرهنگی مرکز رسیدگی به امور مساجد بیان کرد: در این تقسیم بندی متوجه نگرشی در تربیت فرزندان می‌شویم. در هفت سال اول زندگی فرزند سید و آقا است، بگذارید او بازی کند. در هفت سال دوم او را تربیت و ادب کنید و در هفت سال سوم او را به مانند یک مشاور کنار خود نگه دارید. امام صادق(ع) می‌فرمایند: "در هفت سال دوم زندگی به فرزندان خود کتاب (قرآن) بیاموزید و در هفت سال سوم او را همراه خود کرده و از او جدا نشوید. بگذار که فرزندان شما حلال و حرام را بیاموزند." با خواندن این احادیث متوجه می‌شویم که در واقع آموزش‌ها باید از هفت سالگی به بعد برای فرزندان آغاز شود. طفل در هفت سال اول ریحانه، لطیف، خوش بو و به ملکوت نزدیکتر است. در این روایت سه دوره برای تربیت تدوین شده است. هفت سال سیاده، هفت سال اطاعت و هفت سال وزارت. اگر نظام تعلیم و تربیت ما بر این اساس شکل بگیرد شرایط بسیار مطلوبی در مدارس خواهیم داشت و بسیاری از برکات شامل حال ما خواهد شد.

حجت الاسلام آقایی تأکید کرد: در این تقسیم بندی‌ها سهم خانواده و سهم مراکز آموزشی مانند مدرسه، دانشگاه و یا حوزه‌ها مشخص شده است. قاعده بر این است که تربیت فرزند باید تا سن 21 سالگی انجام شود. این حدیث و روایت یک گزارش موجز و در عین حال زیبا و همچنین دستورالعملی واضح را بیان می‌کند. این روایت، یک چهره انشائی و یک چهره خبری نیز بیان می‌کند، اینکه گفته می‌شود بچه هفت سال آقا، هفت سال عبد و هفت سال وزیر است چهره انشائی روایت است. چهره خبری آن این است که بچه هفت سال بازی کند، هفت سال ادب شود و در هفت سال سوم همراه والدین تفاوت خوب و بد را بیاموزد. مخاطب این سخن کسانی هستند که با کودکان و نوجوانان سر و کار دارند. والدین، آموزش و پرورش، دانشگاه و حوزه مخاطبان این روایت هستند.

این پژوهشگر دینی در خصوص معانی و مفهوم نمادهای به کار رفته در این روایت گفت: سید نماد کسانی است که اختیار تام دارند. کسی که آقا خطاب می‌شود به میل خود عمل کرده و نه به میل و نظر دیگران. او دیگران را زیر دست خود می‌داند و انتظار اطاعت بی چون و چرا از آنها دارد. کلمه عبد نماد انسانی است که نه در عمل اختیار دارد و نه در نظر. تنها انتظاری که از او می‌رود این است که به دستورات و نظر مولای خود بدون هیچ چون و چرایی عمل کند. وزیر هم سمبل موجودی است که رای و نظر آن مورد اعتماد و احترام است، دقت و تحمل در سخن او است و باید با او مشورت کرد و از او در موارد مختلف نظرخواهی کرد، به او نباید زور گفته شود و شأن و شخصیت او از بین برود. وزیر کسی است که باید سخن خود را بگوید ولی در نهایت تابع نظر مولای خود بوده و حکم او را بپذیرد.

وی افزود: در مورد دوره سیاده کودک باید گفت که کودک چشم ناتوان دارد، ذهن نارسایی دارد، استعداد او ناشکفته و نیاز به رأفت، مهربانی و عطف دارد. بسیاری از والدین بر این باور هستند که در هفت سال ابتدایی کودکانشان تنها به خوراک و پوشاک نیاز دارد، در صورتی که برخلاف تصور آنها کودک در این دوره نه تنها به خوراک و پوشاک مناسب نیاز دارد، بلکه به رشد

خیالی و عقلی هم نیاز دارد. اگر به خیال و ادراک کودک توجه کنیم از آن مکاشفه خارج خواهد شد. اساسی‌ترین مرحله در بهداشت روح و روان آن آزاد گذاشتن کودک است. اجازه دهیم خودش به مرور رشد کند و تجربه کند. عقل کودکان فقط با چشیدن طعم آزادی است که کامل می‌شود. در این مرحله حواس پنج‌گانه کودکان نقش اساسی را دارد. شیرینی فعالیت او فعالیت حرکتی است نه چیز دیگر، بگذارید کودکان در هفت سال اول تنها بازی کنند.

حجت الاسلام آقایی در بخش پایانی سخنان خود به جمع بندی مطالب این جلسه پرداخت و گفت: از امام صادق(ع) نقل است که "مستحب است فرزند در هفت سالگی بازی کند تا هنگامی که بزرگ شد یک فرد شکیبیا و دانا شود." کودک در سنین قبل از هفت سالگی فطرتاً خود را آقا می‌داند. طبیعت اوست که در این دوره در مقابل پدر و مادر خود نافرمانی کند. کارش بازی و مرامش سرپیچی است. باید نافرمانی کند و خودش را مُحَق بدانند. بچه در این سن برای پدر و مادر حق امر و نهی قائل نیست. انتظار حرف شنوی از او انتظار بیهوده‌ای می‌باشد. اگر والدین چیزی از او بخواهند باید در مقام بنده از او خواسته شود، باید با خواهش و تمنا از او چیزی بخواهند. کمال کودک در این است که مورد اطاعت قرار نگیرد. کودک باید والدین را محتاج خود بداند، این یک قاعده است. در تربیت کودکان حوصله داشته باشیم، باید به فرزندان خود محبت کنیم. تا 18 سالگی فرزندان خود را ببوسیم.

وی در پایان تأکید کرد: کسی که از محبت پدر و مادر خود سیراب شده باشد، جذب محبت دیگران نخواهد شد. نکات مهمی که می‌توان از دوره اول آموزش کودک دریافت این است که، استعداد کودک در محیط آزاد شکوفا می‌شود، اعتمادسازی کودک نسبت به پدر و مادر در این دوره نمایان شده، روحیه اطاعت‌پذیری او در این دوره رشد پیدا می‌کند، آرامش روحی، روانی و عزت نفس کودک در این دوره به دست می‌آید.

سلسله جلسات «شرح و تفسیر روایات کلیدی تربیتی» با سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین آقایی، یک‌شنبه هر هفته قبل از نماز مغرب و عشاء در مجموعه فرهنگی شهدای انقلاب اسلامی «سرچشمه» به آدرس میدان بهارستان، نرسیده به چهارراه سرچشمه، خیابان شهید صیرفی پور برگزار می‌شود و شرکت برای عموم در این جلسات آزاد است.